

A gyülekezetek története közös ügy

„Protestánsok a Bakonyban” címmel nyílt időszak kiállítás a Reguly Antal Múzeum és Népművészeti Alkotóházban a Reformáció 500. évfordulója alkalmából.

Nagy érdeklődésre tartott számot a program, az üveg által védett egyházi dokumentumokat és tárgyi emlékeket körülölelték a megnyitóra érkezők.

A tárlat elsősorban a zirci járás református és evangélikus egyházközségeinek történetét tárja elénk, de vannak a járáshatáron túlról bemutatkozó gyülekezetek is. Az anyag összeállításában a múzeumi munkatársak működtek közre: *dr. Németh-Vida Beáta* levéltári kutatásokat végzett a tárgykörben, *Kirmer Anna* pedig a gyülekezetektől kapott tárgyakat: úrasztali klenódiumokat, imakönyveket, anyakönyveket és egyéb írott forrásokat rendezte néprajzos szemmel.

Dr. Ruttkay-Miklián Eszter, a házigazda intézmény igazgatója köszöntőjében elmondta, a kiállítást vándorkiállításnak szánják, ha a gyülekezetek szeretnék a szűkebb környezetükben is bemutatni a tárlat anyagát, a Múzeumok Éjszakája előtt szívesen bocsátják a rendelkezésükre. Hangsúlyozta, hogy nem csak vallástörténeti kérdéssről van szó, hanem a környék múltjáról is. „A helytörténet, a helyi közösségek sorsa kutatási témát jelentenek egy városi múzeumnak, a helyi gyülekezetek története pedig közös ügyünk” – fogalmazott, és megköszönte a tárlat létrejöttében közreműködők segítségét.

A kiállítást *iff. dr. Hermann István*, az „Év Levéltára” címet viselő Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltárának igazgatója nyitotta meg. Mint elmondta, tulajdonképpen két nagyobb témakörrel szól a tárlat. Az egyik, a hangsúlyosabb a Bakony északi felének, Zirc vonzáskörzetének a településein található evangélikus és református, azaz protestáns gyülekezeteknek a történetét mutatja be. A másik rész – amely ehhez szorosan kapcsolódik – pedig arról szól, hogy a zirci apátság, mint a környék egyik nagybirtokosa és a protestáns lakosság viszonya hogyan alakult az elmúlt évszázadok során.

A gyülekezetek történetét illetően három lényegesebb korszakot emelt ki: az első a 16. század, a reformáció elterjedése. Bár ebből az időszakból kevés írott forrás maradt fenn, a kiállításon bemutatkozó gyülekezetek közül vannak, akik történetüket – a hiányosan adatolt időszakok mellett – a kezdetekig vissza tudják vezetni. A másik nagyobb korszak a 18. század, amely a török kiűzését és a Rákóczi-szabadságharcot követően a békés újjáépítés időszaka volt, minden gyülekezet életében jelentős állomás. Ebben az évszázadban alakul ki az a felekezeti kép, amely máig jellemző a Kárpát-medencére. A harmadik korszakot a 20. század, annak is a rendszerváltozás utáni éveit jelenti, ami egyrészt az előző negyven év elnyomásából való felszabadulás utáni építkezésnek az időszaka volt. A kiállított molinókról is visszaköszön, hogy másrészt ez a periódus egy termékeny alkotófolyamat kezdetét jelentette amellyel, hogy a falusi gyülekezeteknek az elfogyás veszélyével kellett és kell szembenézniük sok helyen. Az igazgató ezért az egyéni döntések szerepét hangsúlyozta, hogy a protestáns gyülekezetek fennmaradjanak a 21. században. Úgy vélte, hogy a kiállítás megszületése és annak az egyes településekre való vándorlása is elősegítheti azt, hogy az egyéni döntések megszülessenek, és minél több ember szembesüljön ezekkel a kérdésekkel.

Ifj. dr. Hermann István szerint a gyülekezetek jövőjét illető kérdésekben is fontos lehet ez a kiállítás

A tárlat létrejöttében közreműködött *Gilicze Tamás* bakonyszentkirályi református lelkész, aki a bevezető szöveget írta, a különböző felekezeteket jelölő szimbólumokat *Gfellner Laura* készítette, a kiállítás grafikai tervezése pedig *Kaszás Eszter* munkáját dicséri.

A tárlókban eredeti kiadványok is bemutatásra kerültek, így például az OSZK Ciszterci Műemlékkönyvtárban őrzött protestáns könyvek is „átvándoroltak” most a Rákóczi tér másik oldalára.

A kiállítás június közepéig várja az érdeklődőket a Reguly Múzeum földszinti helyiségében.

A megnyitót követően *dr. Hudi József*, a Dunántúli Református Egyházkerület Levéltárának igazgatója tartott előadást „Reformáció a Bakonyban a 16-17. században” címmel.

Kelemen Gábor